

HET INDISCH NIEUWS

N.V.
„HET INDISCHE NIEUWS”

Directeur: G. de Pree

Hoofdredacteur:
L. F. Tjilmstra

Bureau Red. en Admin.:
Noordeinde 29
's-GRAVENHAGE
Tel. 112884 - Giro 85369
Abonnementsprijs:
p. kw. f 4.—, p. Nr. f 0.35

Geïllustreerd Weekblad uitsluitend gewijd aan de Overzeesche Gebiedsdeelen

Voor advertenties wende men zich uitsluitend tot het Bureau Bouwmeester en v. Leeuwen, Heerengracht 60, Amsterdam.

Papier, Papier, Papier!!

Een kreet om papier gaat door vele geteisterde landen van deze ontworpen wereld, die worstelt om weer haar normalen loop langs vaste banen te vinden. En wie zal ontkennen, dat de functie van het papier in de propaganda-apparaten, gebruikt tijdens en na den oorlog er een is van de allereerste orde?

Het gesproken woord door de radio gaat veelal het eene oor in en het andere uit, maar het woord-op-papier, gedrukt of geschreven, staat den lezer voor oogen, het is tastbaar en naar mate van zijn persoonlijke interesse ondergaat het bij hem een verdere geestelijke bewerking. Het woord volbrengt zijn taak eerst goed door het intermediair van het papier. Wanneer het papier schaarsch is of ontbreekt, ontstaat een geestelijke armoede, niet accuut, maar latent voortwoekerend als een sleepende ziekte, welke fatale gevolgen kan hebben. Wie macht heeft over het papier, draagt een groote verantwoordelijkheid. Een deel van het geestelijke en morele wel- en wee van het volk ligt in zijn handen. Wanneer hij het volk papier onthoudt, verschaalt en verkommert het. Hij dringt het in een geestelijk isolement, waarin het vervreemdt van het schoone en goede der wereld en van de problemen, die in hun' velerlei aspecten het leven de moeite waard maken. De bezetter heeft ons vijf jaar lang in een geestelijk isolement doen verkommeren. De regeering van het bevrijde Nederland is bezig, met hulp van het Rijksbureau voor de papier-toewijzing, ons opnieuw in een dergelijk isolement te dringen. De dagbladen worden niet in staat gesteld geestelijk voedsel van meer dan alledaagsche beteekenis te brengen; het is hun vrijwel onmogelijk gemaakt deel te nemen aan de volksleiding en algemeene volksontwikkeling. Men moet van Overheidswege niet zeggen: er is nijpend gebrek aan papier, want honderden tonnen papier worden verknoeid aan onnutte uitgaven, verdwijnen in de „publicaties” van officieele, semi-officieele en andere „takken van dienst”.

De dagbladen kunnen slechts zeer onvolledig hun hoogst belangrijke taak in

onze samenleving vervullen en wat voor de dagbladen geldt, geldt evenzeer voor de tijdschriften, misschien nog wel in vermeerderde mate, want uit een oogpunt van intensieve culturele ontwikkeling vervullen tal van periodieken een zeer voorname functie. Men zou de vraag kunnen stellen wat er uiteindelijk overblijft van de grondwettelijk vastgelegde „vrijheid van drukpers”, wanneer er geen papier in voldoende mate beschikbaar wordt gesteld om de drukpers haar taak in overeenstemming met haar voorname roeping te laten vervullen? Wij willen echter niet vooralsnog deze vraag in haar uiterste consequentie stellen.

Wij beoogen met deze beknopte „papier-notities” duidelijk te maken, dat, geestelijk, cultureel en uit een oogpunt van meeningsvorming en volksontwikkeling een te klein gehouden papier-rantsoen even schadelijk is als een te klein vetrantsoen voor den lichamelijken welstand van ons volk.

Wat een te klein vet-, in het algemeen, een te klein voedsel-rantsoen beteekent, herinneren wij ons allen nog uit de vreeselijke jaren, die achter ons liggen. Een te gering papier-rantsoen openbaart zich in zijn gevolgen niet zoo snel en men voelt het niet direct zoo aan den lijve, maar de verschijnselen zijn toch reeds legio, die het recht geven van een geestelijk honger-oedeem te spreken, dat zich openbaart in alle lagen der samenleving en dat gekenmerkt wordt veelal door bedenkelijke morele ontsporingen, waarvan het huidige sociale beeld onzer volksgemeenschap er, helaas, maar al te vele te zien geeft.

De kwestie van het ingehouden suiker-rantsoen houdt momenteel zeer de gemoederen bezig en inderdaad, suiker is voor de algemeene lichamelijke volksgezondheid van groot belang. Maar ongeveer te zelfder tijd is een maatregel afgekondigd, — niet in de wekelijksche bonnenlijst, maar meer „achter de schermen”! —, die voor het geestelijk volkswelzijn minstens even schadelijk in

zijn gevolgen is. Wij gebruiken het woord maatregel, maar „oekase” is hier meer op haar plaats.

Deze „oekase” dan, verbiedt alle tijdschriften in het geheele land in den omvang te blijven verschijnen, waarin zij tot nu toe het licht zagen. Zij worden gedwongen voortaan uit te komen met *de helft van het aantal oorspronkelijke pagina's*. Het papier-rantsoen wordt dus tot op de helft verminderd. Dit is een brutale aanslag op een belangrijk onderdeel van het huidige culturele bezit van ons volk. Dit beteekent een aanranding van het geestelijke leven van ons volk, dat reeds zoovele jaren het beste heeft moeten ontberen en dat nu opnieuw voor een geestelijke honger-periode wordt gesteld, met alle jammerlijke, moreele gevolgen daarvan. Wij overdrijven niet. Niemand, die zijn beschavingsniveau heeft willen opvoeren, zijn culturele levenspeil heeft willen verhoogen, zal zich bevredigd hebben gevoeld door hetgeen onze periodieken tot heden hebben kunnen brengen. Zij hadden er de middelen niet toe. Zij konden intusschen toch nog „iets” brengen, al was het niet veel.

Van dit „iets” wordt nu nog de helft afgenomen!

Wij aanvaarden het argument niet van „force majeure”, van harde noodzaak door gebrek aan papier. Zoolang er nog periodieken wekelijks verschijnen, — om op ons eigen Indische gebied te blijven —, waarin keer op keer onze beste mannen, onze edelste instellingen, onze eerlijkste bedoelingen worden gehoond en bespot, waarin week op week haat wordt gezaaid, het beste deel van ons volk wordt vernederd en uitgejouwd, zoolang voor deze en dergelijke uitgaven ruimschoots papier aanwezig is, zoolang weigeren wij aan te nemen, dat de halvering van het papier-rantsoen een maatregel is uit harde noodzaak geboren.

De maatregel is bovendien in hooge mate onbillijk, omdat zij geldt over de geheele linie. Schijnbaar dient men daarmede de billijkheid, maar in waarheid is het tegendeel het geval. Er zijn tijdschriften, die een algemeene, en andere die een bijzondere functie vervullen, er zijn ge-

bieden van het geestelijke leven, waarop verscheidene bladen een min of meer overeenkomstige rol spelen, maar er zijn ook gebieden, waarop slechts een enkel blad zijn roeping kan vervullen. Men denke slechts aan het gebied, waarop ons blad zijn taak vervult. „Het Indisch Nieuws” is vrijwel het eenige blad op het oogenblik, dat kennis omtrent onze overzeesche gebiedsdeelen verspreidt, dat belangstelling wekt voor de deelen van het Rijk in Oost en West, en hoezeer dit op prijs wordt gesteld, zouden wij kunnen aantoonen door een omvangrijke bloemlezing uit brieven van waardeering, welke ons dagelijks bereiken.

Door ons rantsoen tot op de helft te verminderen, wordt dus aan de voorlichting omtrent Indië, die toch reeds lang zoo gebrekkig was, een zware slag toe-

gebracht. Er hebben zich den laatsten tijd feiten voorgedaan, waaruit bleek, dat het de regeering in Batavia of op het Plein niet altijd even welgevallig was, dat het publiek op bepaalde punten voorlichting ontving en dat zij dan niet aarzelde, maatregelen te treffen, die daaraan een einde maakten. Dat wij op dit oogenblik met een dergelijk feit te maken hebben, nemen wij niet aan, maar evenmin is voor ons acceptabel het argument van de harde noodzakelijkheid. En dan nog zou men den maatregel niet over de geheele linie hebben mogen treffen, maar ieder geval afzonderlijk, naarmate van zijn bijzondere functie in het lands- of rijksbelang hebben moeten overwegen. De halveeringsmaatregel van thans is even schadelijk in cultureel opzicht als onbillijk.

Wij zullen trachten met de ruimte van

de acht pagina's welke ons voor het vervolg zijn toebedeeld, te woekeren. Het uiterlijk van ons blad zal er noodzakelijk bij inboeten, maar wij vertrouwen erop, dat onze lezers ons pogen zullen waardeeren, den inhoud op een zooveel doenlijk gelijk peil te houden. Met den steun van onze trouwe lezers zullen wij ook deze geestelijke „honger-periode” doorkomen. De Indische zaak ligt ons te na aan het hart, dan dat wij ons zouden laten ontmoedigen door de uitgevaardigde oekase, die een papierrantsoeneering vaststelt, welke in feite „te weinig is om van te leven en te veel om van te sterven”. Toen de gehate Duitschers eenzelfde rantsoeneeringsmethode toepasten voor ons lichamenlijk voedsel, hebben we ons niet gewonnen gegeven. Wij doen dit evenmin nu ons geestelijk voedsel eenzelfde harde lot ondergaan.

De nieuwe koers van het bestuursbeleid in Indië

*Handvest der Vereenigde
Volkeren, richtlijn voor het
Binnenlandsch Bestuur*

Makassar, 14 Mei 1946.

Dezer dagen hebben de bestuursambtenaren in Indië een rondschriften ontvangen, waarin de richtlijnen staan aangegeven voor het beleid, dat thans in Indië gevoerd staat te worden.

Dit rondschriften, dat wij hieronder in extenso afdrukken, is de nieuwe bestuurs-catechismus van het B.B. en als zoodanig een belangwekkend historisch document. Belangwekkend vooral ook is dit stuk om den geest, die eruit spreekt.

Bij aandachtige bestudeering zal het intusschen iederen ingewijde duidelijk

worden, dat niet alle punten, die hierin naar voren worden gebracht, nieuw zijn.

De passages, die handelen over de taak van den bestuursambtenaar, zijn roeping en zijn plicht het persoonlijk belang achter te stellen bij het bevolkingsbelang, zijn weinig meer dan een herhaling van de beginselen, die ook in vroegere jaren het B.B.-corps in zijn arbeid tot richtsnoer waren.

Dat men wil breken met de oude „koloniale politiek”, niemand zal dit meer toejuichen dan wij. Maar een vertoog over de hooge plichten van den bestuursman, als voorkomende in dit rondschrif-

ten, zou op den buitenstaander den indruk kunnen maken, dat het voorheen maar droef gesteld was met de mentaliteit van het bestuurscorps. Tegen deze suggestie moet ondubbelzinnig stelling worden genomen.

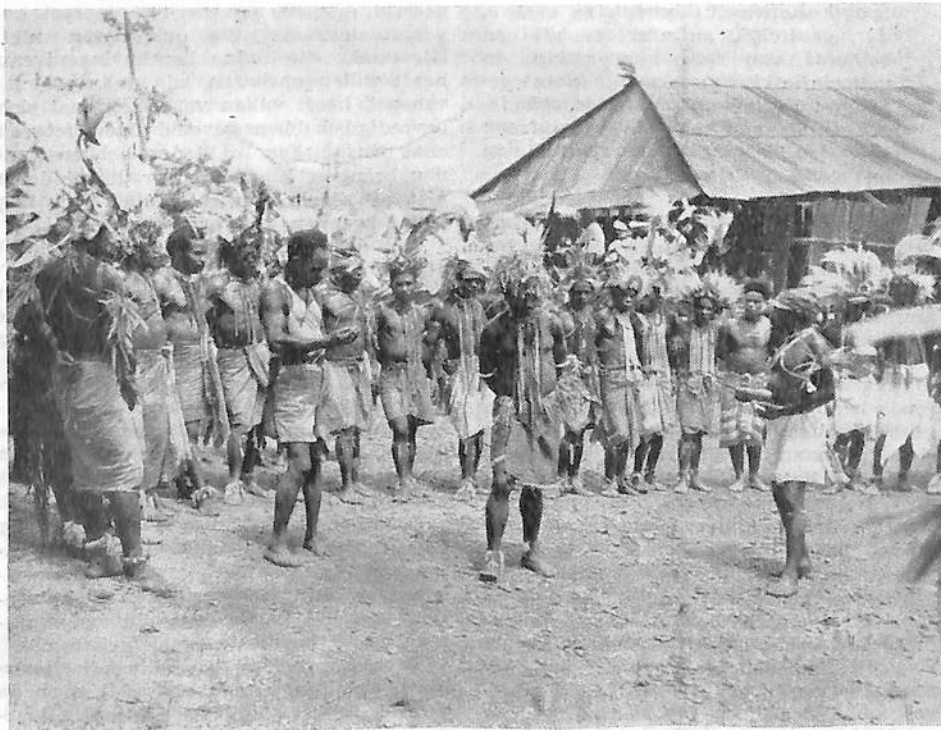
Wat men ook — ten rechte — aan de oude bestuursvormen moge aanwrijven, een loochening van de hooge plichtsopvatting en -betrachting der B.B.-lieden uit tempo doelloeh, waartoe de outsider na lezing van dit document zou kunnen besluiten, is allerminst gerechtvaardigd.

Zeker, het oude B.B. had naar zijn aard een sterk autocratische inslag. Edoch, dit was een kentrum van het instituut, een eigenschap van de Indische bestuurscultuur als zoodanig.

Dat ook de B.B.-mensen zelf door den geest der staatsinstellingen en door de mentaliteit der autochtone bevolking vaak verleid werden tot een autocratische houding valt intusschen moeilijk te ontkennen. Hiertegen op te komen is plicht van ieder, die den nieuwen tijd begrijpt.

Een en ander impliceert evenwel geenszins, dat het oude B.B. zich niet naar beste krachten en geweten kweet van een zware taak, geïnspireerd door een traditie, die ook de jongeren in het corps bezield. Integendeel, wat er ook gezegd moge worden van het vooroorlogsche bestuursbeleid, de hooge moreele opvattingen van het oude bestuursteam in de vervulling van zijn mooie en moeilijke taak, staan voor iederen Indischman buiten twiifel. Ook de gematigde nationalist onder de Indonesiërs erkennen dit.

Ietwat zwevend-theoretisch is de passage, waarin de bestuursambtenaar wordt aangemaand de wetenschappelijke ontwikkeling te stimuleeren. Prijzenswaardig is deze aanmaning op zichzelf. Onderwijs is voor Indië een zaak, waarvan de ontwikkeling van dit gebiedsdeel afhangt. Maar als daar wordt verkondigd, dat „het veelal niet moeilijk zal blijken om wetenschappelijk onderzoek door Indonesiërs aan te moedigen”, dan vraagt men zich af door wie en waar dit

Deze Papoë's van N. Guinea staan gereed om in hun oorlogsdracht het Nieuwjaar te gaan vieren. Sommigen hebben zich getooid met zonnebrillen, terwijl enkelen er in geslaagd zijn geallieerde veldmutsen op den kop te tikken.

stuk geschreven is. De bekwaamheid tot zelfstandig wetenschappelijk onderzoek bezit slechts een zeer beperkt aantal Indonesiërs met universitaire opleiding. De mogelijkheid daartoe bestaat slechts, als daarvoor de middelen aanwezig zijn. En aan deze laatste voorwaarde zal, buiten Java, op dit ogenblik slechts zeer zelden kunnen worden voldaan.

De vraag trouwens wie dit, ongetwijfeld zeer belangrijke, stuk geschreven heeft, is wel gewettigd. Waarom is dit rondschrijven, dat van zooveel gewicht is, slechts ondertekend met „Bestuursambtenaar” en niet door het Departementshoofd van het B.B. of door een ander gezaghebbend functionaris?

Deze kritische opmerkingen wilden wij niet achterwege laten. Een zuiver stellen der problemen, een nuchtere waarneming zijn thans meer dan ooit op zijn plaats in dit gebiedsdeel, dat door sentimenten en ressentimenten schijnt te worden beheerscht.

Juist hier en thans is het noodig, dat aan de phrase een halt wordt toegevoerd.

Het is verkwikkend te zien, dat een groot aantal jongeren thans door een nieuw idealisme en een nieuwen geest is beziel. Maar dit mag niet leiden tot een voorbijzien van de werkelijkheid.

Met de critiek alleen willen wij echter niet volstaan. Hiermede zouden wij de hoge waarden dezer richtlijnen miskennen.

In deze richtlijnen toch wordt niet alleen weerspiegeld de nieuwe geest, die thans ook in toonaangevende kringen heerscht, zij geven tevens gedetailleerde en praktische aanwijzingen, op welken voet het bestuursbeleid in de naaste toekomst zal dienen te worden geschoeid.

De hoofdpunten der bestuursvorming.

Van primordiaal belang daarbij is, dat men dit beleid grondvest op de beginselen van het Handvest der Vereenigde Volkeren.

Hiermede toont zich het land van Grotius zijn traditie getrouw.

De overheid heeft tot in de uiterste consequenties de nieuwe beginselen van een nieuw volkenrecht en een nieuw staatsrecht tot de hare gemaakt. En daarmede heeft Zij zich tevens aangesloten bij de „publieke wereld-opinie”.

Van groote beteekenis is ook de aansporing om inheemsche vertrouwensmannen in economische commissies zitting te doen nemen. Dit beteekent een eersten stap op den weg naar solidaire samenwerking met de Indonesiërs in zaken, die in eerste instantie de „Indonesiërs” zelf raken. Het ware te wenschen, dat de Regeering ten deze nog nauwkeuriger richtlijnen zou aangeven en daarbij waarborgen zou scheppen, dat de „Indonesische” vertegenwoordiging in dergelijke commissies waarlijk zoodanig is, dat de autochtone bevolking zich voldoende kan doen gelden.

De passages betreffende de bevordering van het zelfbestuur en de hergeboorte der locale raden openen nieuwe perspectieven. Het zal voortaan mogelijk zijn, dat in rechtstreeks bestuurd gebied overheidsorganen worden aangewezen met hetzelfde gezag en dezelfde bevoegdheden als de elders bestaande zelfbesturen be-

zitten. Ook dit lijkt een belangrijke schrede in de richting van verdere ontvoogding. Als men erin zal slagen het tempo van deze hervormingen aan te passen aan de maatschappelijke realiteit ter plaatse en aan de politieke aspiraties der locale bevolking, zal één der belangrijkste voorwaarden worden vervuld voor een solidair samengaan der verschillende bevolkingsgroepen in Indië en voor de solidariteit van het Gemeenebest „Indonesië” met de andere deelen van het Koninkrijk.

Mogen daarom deze richtlijnen, — in weerwil van het ietwat theoretisch en zwevend karakter van sommige passages —, in de practijk der bestuursvoering algemeen ingang vinden: in het belang van Indië en van het Koninkrijk der Nederlanden. T.

Hieronder laten wij dan de volledige tekst volgen van dit zoo belangrijke bestuursdocument, dat, naar wij hopen, een nieuwe aera zal inluiden voor het B.B., de Indonesische bevolking en beider onderlinge verhouding:

Bestuursbeleid.

„Op 10 Februari 1946 heeft de Nederlandsche Regeering in groote lijnen de betrekkingen aangegeven tusschen Nederland en Indonesië. Met Nederland, Suriname en Curaçao zal het gemeenebest Indonesië het Koninkrijk der Nederlanden vormen. Het zal gelijkberechtigtd deelgenoot daarin zijn. De structuur van het gemeenebest is in hoofdtrekken door de Regeering aangegeven. Zij is bestemd voor een overgangstijdperk, aan het einde waarvan Indonesië geheel vrij zal zijn over zijn staatkundige toekomst te beslissen. Zij is bovendien bedoeld als een proef: de voordeelen en de moeilijkheden van een deelgenootschap zullen gedurende die overgangperiode aan het licht moeten komen.

De proef moet zoo zuiver mogelijk gehouden worden. De Nederlanders en de Indonesiërs zullen naar eer en geweten en naar hun beste krachten de taak moeten volbrengen, die hun daarbij zal worden opgedragen.

De Nederlandsche Regeering stelt zich voor om, in overleg met veelzijdig gekozen, gezaghebbende vertegenwoordigers van Indonesië een structuur te ontwerpen voor het Koninkrijk en voor Indonesië, gebaseerd op een deelgenootschappelijke, democratische grondslag. De dienaren van het Koninkrijk en van het gemeenebest Indonesië zullen het papiergebouw van die structuur in daden moeten omzetten. De er aan ten grondslag liggende beginselen zullen te allen tijde daarbij tot richtsnoer moeten dienen. De daden van deze dienaren zijn noodig om de praktische beteekenis van een nieuwe status van Indonesië, van zijn vernieuwde verhouding van Nederland tot in de meest afgelegen kampongs duidelijk te doen worden.

De rol van den Bestuursambtenaar.

Dat de bestuursambtenaar hierbij wel een zeer belangrijke rol zal spelen, behoeft geen betoog. De verantwoordelijkheid voor het welslagen van de in te zetten proef zal voor een niet gering gedeelte op zijn schouders komen te rusten. Hij zal veelal de voorvechter moeten zijn van de nieuwe ideeën. Zoo zal hij veelal het initiatief en de leiding moeten nemen, om allerlei vastgeroeste, op koloniale verhoudingen en rasdiscriminatie gebaseerde en dus in het nieuwe stelsel niet passende toestanden en begrippen uit te bannen. Hij in de eerste plaats zal de drager der democratische gedachten moeten zijn, de bestrijder van het vroeger zoo vaak gehuldigd systeem van besturen met ambtenaren alleen, met volkomen negatie van competente particulieren, vooral als deze Indonesiërs waren.

Medische verzorging door de N.I.C.A. in Hollandia (N. Guineë).

Tenslotte zal in het bijzonder de bestuursambtenaar - Nederlander in woord en daad tot voorbeeld moeten dienen aan andere overheidsdienaren (en particulieren - Nederlanders om in de nieuwe verhouding den juisten toon en de vereischte tact te vinden, welke voor het welslagen van de voren bedoelde proef onontbeerlijk zullen zijn.

Met het oog op den grooten invloed, welke de bestuursambtenaar zal kunnen en zal moeten uitoefenen bij het beproeven van de voordeelen en de moeilijkheden van een Indonesisch deelgenootschap in het Koninkrijk op de door de Regering aangegeven wijze, is hieronder getracht om in wat meer concreten vorm aan te geven wat er in dit opzicht van hem verwacht wordt.

Voor den jonge bestuursambtenaar zonder praktische ervaring moge het onderstaande dienen als een ambtelijke les van een ouderen collega. De oudere collega's zullen er naast veel bekende, nieuwe richtlijnen in ontdekken, welke hun van dienst zullen zijn bij het bepalen van een koers in overeenstemming met de nieuwe verhoudingen.

Handvest der V.V. grondslag voor het bestuur.

Zoo als artikel 73 van het Handvest der Vereenigde Volken heeft gediend tot basis, waarop het geraamte van den nieuwen status van Indonesie in de Regeeringsverklaring van 10 Februari 1946 is opgebouwd, zoo dient ook een gezond bestuursbeleid voor het heden en de toekomst daarop gegrondvest zijn.

Volgens dit artikel van het door Nederland medeondertekende handvest erkent Nederland — verantwoordelijkheid bezittend voor het beheer van Nederlandsch-Indië, waarvan de bevolking nog niet een volledige mate van zelfbestuur heeft bereikt — het beginsel, dat de belangen der Indonesiërs allesoverheerschend zijn, en aanvaardt Nederland als een heilige opdracht de verplichting om naar zijn beste krachten, binnen het door het Handvest in het leven geroepen stelsel van internationale vrede en veiligheid, de welvaart der Indonesiërs te bevorderen, en te dien einde:

a. Tot den noodigen eerbied voor de cultuur der Indonesiërs te zorgen voor hun politieke, economischen, socialen en opvoedkundigen vooruitgang, hun rechtvaardige behandeling, alsmede hun bescherming tegen misbruiken;

b. Zelfbestuur te ontwikkelen, de politieke aspiraties der Indonesiërs behoorlijk in aanmerking te nemen, en hen bij te staan in de geleidelijke ontwikkeling van hun vrije politieke instellingen, overeenkomstig de bijzondere omstandigheden van ieder gebied en zijn volken en hun verschillende stadia van ontwikkeling;

c. Internationale vrede en veiligheid te bevorderen;

d. Opbouwende maatregelen tot ontwikkeling te bevorderen, wetenschappelijk onderzoek aan te moedigen en met andere landen samen te werken en, wanneer en waar dit gewenscht is, met gespecialiseerde internationale lichamen, met het oog op het praktisch verwezenlijken van de sociale, economische en wetenschappelijke doeleinden als in dit artikel uiteengezet; en

Landingstroepen trekken, gevolgd door de trucks, het binnenland van Bali binnen. Foto Marvo/Stevens.

e. Regelmatig aan den Secretaris-Generaal ter voorlichting met inachtneming van zoodanige beperkingen als de veiligheid en grondwettelijke beperkingen zullen vereischen, statistische en andere gegevens van technischen aard over te leggen nopens economische, sociale en opvoedkundige toestanden in Indonesie.

De verantwoordelijkheid, welke Nederland bezit voor het beheer van Nederlandsch-Indië, bezit elke bestuursambtenaar voor het ressort, dat aan zijn zorgen is toevertrouwd. Hij moet geacht worden deze verantwoordelijkheid te hebben aanvaard, toen hij zijn betrekking van bestuursambtenaar aanvaardde. Door zijn eed aan den Lande is hij aan die verantwoordelijkheid evenzeer gehouden als Nederland door zijn ondertekening van het Handvest der Vereenigde Volken.

Bevolkingsbelang nummer één.

Elke bestuursambtenaar heeft dus het beginsel te erkennen, dat de belangen van de bevolking van het aan zijn zorgen toevertrouwde ressort allesoverheerschend zijn. De consequentie hiervan is, dat de bevolkingsbelangen voor den bestuursambtenaar, die een goed begrip heeft van de verplichtingen, welke hij bij zijn dienstaanvaarding op zich nam, prevaleeren aan zijn eigenbelang en aan zijn gezinsbelang. Van dezen kant bezien behoort hij, die het bestuursambt heeft aanvaard alleen maar om een bestaan te hebben, een gezin te kunnen onderhouden en uiteindelijk een pensioen te verdienen, bepaaldelijk niet thuis in het bestuurscorps, dat in het na-oorlogsche Indië aan de verplichtingen zal moeten voldoen, welke Nederland door de ondertekening van het Handvest uitdrukkelijk op zich genomen heeft. Het bestuurscorps behoort uitsluitend te bestaan uit ambtenaren, die deze verplichtingen tot de hunne willen maken en het zich een heilige plicht achten naar hun beste krachten aan deze verplichtingen te voldoen.

Verban de bitterheid!

In de interneringskampen werd in de kringen van bestuursambtenaren, als er weer eenige verhalen afgedraaid waren over wat zij of anderen, voordat zij geïnterneerd werden, van Indonesische zijde ondervonden, meerdere malen de meening gehoord, dat zij na de internering nooit meer bezield zouden kunnen zijn van de hooge idealen, die zij koesterden, toen zij hun bestuursloopbaan aanvingen. En naar aanleiding van de gruwelen, welke sinds de capitulatie door Indonesiërs gepleegd werden op Europeanen, werd en wordt nog al eens van Europeesche zijde de vrees geopperd, dat men nooit meer vriendelijk tegen een Indonesier zal kunnen zijn.....

Laten zij, die dergelijke meeningen en gedachten uitten, zich er toch van bewust zijn, dat noch de misdragingen van een aantal Indonesiërs kort vóór en bij de komst van den Jap en tijdens de bezetting, noch de door een aantal door Japansche propaganda verblinde Indonesiërs na de capitulatie gepleegde gruwelen maatstafgevend mogen zijn voor de beoordeeling van het Indonesische volk van Java en van de Buitengewesten in zijn geheel. Hebben bepaalde categorieën van onze ras- en zelfs landgenooten niet misdragingen en gruwelen van overeenkomstigen aard gepleegd? Is dit voor de soort van Europeanen, die „geen Indonesiërs meer zien kan“ dan geen reden om nooit meer vriendelijk tegen een Europeaan te kunnen zijn? En plegen die Indonesiërs, die wreedheden begingen jegens Europeanen, dezelfde gruwelen niet op hun landgenooten, van wie er in aantal zeker heel wat meer het leven gelaten hebben als slachtoffer van terroristen en extremisten dan van de Europeanen..... Als een heilige opdracht aanvaardt Nederland — en heeft derhalve de bestuursambtenaar te aanvaarden — de verplichting om naar zijn beste krachten de welvaart der Indonesiërs te bevorderen.

(Wordt vervolgd).

Het eenige welvarende deel des Rijks

Het gansche gebiedsdeel Curaçao is niet grooter dan 1/3 gedeelte van onze provincie Limburg. Niettemin wijst zijn begroting het bedrag aan van f 31.380.000. Dit zegt voldoende voor de economische belangrijkheid van de zes kleine Nederlandsche eilandjes in de Caribische Zee. Bij de opening van de zitting der Staten van Curaçao heeft gouverneur Dr. Kasteel een rede gehouden, waarin vele feiten en cijfers voorkomen, die deze belangrijkheid nog eens onderstrepen en aan deze feiten willen wij in het kort nog eenige aandacht wijden.

De economische welvaart wordt steeds grooter en een der factoren, waarin deze welvaart zich weerspiegelt vormt de voortdurende stijging van de landsmiddelen. Wees de begroting voor het dienstjaar 1945 een totaal cijfer van rond f 29.435.000 aan, de begroting voor dit jaar is dus al weer bijna twee miljoen gulden hoger en zij sluit met een geraamd batig saldo van rond f 841.520. Werden de ontvangsten voor den dienst 1945 aanvankelijk geraamd op ruim f 29.601.000, in werkelijkheid beliepen zij reeds rond f 33.149.000 en onder de middelen, die belangrijk meer opbrachten dan de raming bedroeg, staat evenals vorig jaar de opbrengst van de inkomstenbelasting bovenaan, terwijl ook die der invoerrechten de verwachtingen ruim overtrof.

In verband met de gestegen kosten van levensonderhoud, werden de duurte-toeslagen op de ambtenaar-salarissen en de loonen der overheidswerklieden andermaal verhoogd. De verhooging van dien duurte-toeslag alleen reeds in dit kleine landje, drukt op 's lands budget voor een bedrag van ongeveer f 800.000 per jaar. Een merkwaardig cijfer is ook dat van den totalen salaris-last op de ontwerp-begroting voor 1947 uitgetrokken, waaronder zijn begrepen de bezoldigingen van het personeel bij het openbaar en bijzonder onderwijs en ook de kindertoeslagen en andere toelagen (niet inbegrepen echter de pensioenlast, die rond f 684.000 bedraagt), die is gestegen tot f 11.292.000 hetgeen in procenten uitgedrukt 36,8% van het totaal der geraamde uitgaven vormt. Men ziet hier dus wel heel duidelijk, dat het kleine Curaçao reeds aardig het moederland gaat evenaren in de moderne functie van ambtenarenstaat.

De nieuwe Curaçaosche muntregeling kreeg volledige uitvoering na de afkondiging van het Koninklijk Besluit, houdende vaststelling van het tijdstip, waarop de hoedanigheid van wettig betaalmiddel van de in Curaçao in omloop zijnde Nederlandsche zilveren standpenningen en pasmunten verviel, als gevolg waarvan alle in Curaçao in omloop geweest zijnde Nederlandsche munten werden ingeleverd en nieuwe Curaçaosche munten in omloop gebracht.

De devaluatie van den Nederlandschen gulden stelt het vraagstuk van de koersverhouding tusschen dezen en den Curaçaoschen gulden aan de orde. Zooals bekend, kwam de Nederlandsche regeering tot de slotsom, dat de ontstane dispariteit tusschen beide munten behoort te worden gehandhaafd, een beslissing die uiteraard in Curaçao grooten bijval on-

dervond. Ook de handel van Curaçao mag op een gunstig jaar terugzien. Weliswaar beletten verschillende beperkingen nog, dat de vleugels ongehinderd uitgeslagen kunnen worden, doch de beëindiging van den oorlog opent nieuwe en verheugende perspectieven. Een der hierboven bedoelde beperkingen is de dollarvoorziening, een aangelegenheid, die een der ernstigste problemen voor het economische leven van Curaçao uitmaakt. Eenige verbetering werd verkregen als gevolg van de besprekingen, welke de Curaçaosche Commissie met de regeering heeft gevoerd, besprekingen die er toe hebben geleid, dat de maandelijksche dollar-remise uit 's rijks kas, krachtens de vroegere regeling maximaal zes honderd duizend dollar beloopende, gebracht werd op één miljoen drie honderd duizend dollar, waardoor de feitelijk voordien bestaande dollarbehoefte was erkend en tevens gedekt werd.

Zoolang intusschen niet volledig is te overzien van welk belang de gemaakte internationale monetaire afspraak voor Curaçao zal zijn, acht men ginds een voorzichtig deviezen-beheer terecht geboden. Het is te verwachten, dat de importen uit landen, welke Curaçao met pondensterling of met Nederlandsche guldens kan betalen, zullen toenemen; in den loop van het achter ons liggende jaar opende zich reeds de mogelijkheid tot betalingen in deze munteenheden naar Nederland, België, Frankrijk, Denemarken en Zweden, waartegenover evenwel de regeling voor betalingen aan Portugal in ponden-sterling en guldens de Curaçaosche dollar-behoefte gunstig beïnvloeden en de inwerkingtreding van de overeenkomsten van Bretton Woods kon den vrijen adem hergeven.

In een door de Arubaansche handelaren lang gevoelde behoefte werd voorzien door de instelling aldaar per 1 October 1945 van een Quota Verdelingscommissie, welke tot taak heeft de Deviezencommissie op Curaçao advies uit te brengen inzake de verdeling onder de Aru-

baansche handelaren van het voor den in dollars te betalen invoer van gelicentieerde goederen beschikbare bedrag.

Wat de goederen-voorziening betreft, opheffing van bepaalde uitvoerrestricties maakte weliswaar den export van verschillende artikelen, waarvoor Curaçao op de Vereenigde Staten van Amerika is aangewezen, vrij, doch van een groote verbetering in den goederenaanvoer uit de groote Republiek — na de capitulatie der as-mogendheden — kon nog geen sprake zijn. De uitvoer van vele der belangrijkste goederen bleef door den President aan toezicht onderworpen, niet slechts met het oog op de voorziening in eigen behoeften, maar ook in verband met de eischen, die de bevrijde landen in Europa en Azië stellen.

De aanvoer uit Europa was uiteraard nog van geen beteekenis, die uit Engeland niet noemenswaard. Verre van redden tot klagen gevende echter, mocht onder deze omstandigheden de goederen-voorziening van het Gebiedsdeel gedurende het nu verlopen jaar zeker bevredigend genoemd worden.

Een voor de bescherming van den handel belangrijke regeling, die zoo pas de Staten passeerde, is de landsverordening, houdende bepalingen betreffende de vestiging van ondernemingen, waarin een bedrijf wordt uitgeoefend, krachtens welke zoodanige vestiging aan vergunning van Overheidswege wordt gebonden, indien het personen betreft, buiten Curaçao geboren.

Evenzeer als de handel bloeit het bedrijfsleven. De olieindustrieën breidden hun bedrijven wederom uit. Werkloosheid was en is onbekend; handel en industrie bieden den werkwilligen voldoende goed loonende arbeid. Het verloop van arbeidskrachten liet zich intusschen minder ernstig aanzien dan in vorige jaren, in verband waarmede alle particuliere en overheidsbedrijven konden worden geschrapt van de lijst van bedrijven, waarin ingevolge de Bedrijvenlandsverordening verplichte arbeid wordt verricht. MAC.

De Corantijnrivier met de eilanden „De Drie Gezusters” en op den voorgrond het Indianendorp Oreala aan den Engelschen oever.

Vox clamantis

Siam was het land van de katten, twee-lingen en witte olifanten. Siam werd het land van Nippons koelies, de gebeulden wier graven de Moelmeinspoorweg omzoomen als de knotwilgen een Hollands jaagpad. Siam is het land van de vergeten onderdanen van het Koninkrijk der Nederlanden. Want vergeten voelen wij ons, die Nippons energieke pogingen tot het scheppen van een Groot-Oost-Azië hebben overleefd — vergeten en te kort gedaan, verwaarloosd en achteruitgesteld. Wij, die zes maanden geleden bevrijd werden, zijn in feite slechts krijgsgevangenen met voorrechten en gunsten — wij, die meenden onze tol betaald te hebben aan de onverbiddelijke raderen van het Noodlot, worden geacht door te gaan met offeren.

Het is menselijk, dat iedere lotsgemeenschap meent aanspraak te hebben op bijzondere aandacht, op de meest snelle en effectieve verlichting van haar nooden. Het is moeilijk zich los te maken van subjectieve egocentrische overwegingen. En toch.....

Wat hadden wij, die 3½ jaar krijgsgevangenschap onder Nippons vuist overleefd hebben, verwacht? Vrijheid, terugkeer naar onze gezinnen, naar een normaal leven. Wat hebben wij gekregen? Niets. Wat hadden wij kunnen krijgen? Meer.

Het is niet moeilijk dergelijke kernachtige karakteriseringen neer te schrijven. Evenmin deze met een beroep op de universele ontreddeering te weerleggen. Laten wij concreet zijn en, de harde feiten onder de oogen ziende, zeggen waarin wij teleurgesteld zijn en wat, naar onze meening, gedaan had kunnen worden — en nog kan worden — om ons de plaats te geven in de Nederlandsche lotsgemeenschap, die ons toekomt.

Het is de goede gewoonte, dat leidlieden die gefaald hebben — hetzij door onvermogen, hetzij door de overmacht der omstandigheden — zich terugtrekken en anderen de gelegenheid laten hun schoulers onder het werk te zetten. Het vertrouwen van haar volgelingen is de basis waarop iedere leiding moet zijn gegrondvest. Onze eerste en grootste klacht is, dat onze leiding ons vertrouwen niet geniet. Wij, die op Java de laatste krampachtige pogingen hebben meegemaakt om het hoofd te bieden aan den verpletterenden druk van Nippons militaire macht, zijn tot de overtuiging gekomen, dat de toenmalige leiding te kort schoot. Een soldaat in actie, die drie en meer dagen zonder voedsel wordt gelaten, kan bezwaarlijk overtuigd worden van de efficiënte werkwijze van zijn intendance — de brigade-commandant die op een kritiek oogenblik zijn sectie-commandant ziet verdwijnen, zal niet licht inzien dat zijn superieuren mannen van groot formaat zijn — een regiments-commandant, die op het moment van inzetten van den aanval zijn regiment mist, heeft vermoedelijk geen hoogen dunk van de werkwijze van den staf. En een objectief waarnemer zal, indien deze verschijnselen symptomatisch zijn (en dat waren ze!), tot de conclusie moeten komen, dat hier niet de juiste man op de juiste plaats

stond. Men zal hier de gemeenplaats tegenover kunnen zetten, dat ieder volk, en dus ieder leger, de leiding heeft, die het verdient. Wij zullen deze bewering niet weerleggen, en er slechts op wijzen, dat wie de leiding heeft ook de verantwoordelijkheid draagt en daarvan niet ontheven wordt door een beroep op de onbekwaamheid van zijn volgelingen. Bovendien bevestigt deze algemeene waarheid in laatste instantie onze bewering: wij onderzoeken niet waarom de leiding heeft gefaald, doch constateeren slechts, dat zij heeft gefaald. Gedurende de krijgsgangenschap, die volgde, traden de gebreken die onze débacle, zoo al niet veroorzaakten, dan toch verhaastten en zeker smadelijker maakten, des te scherper aan het licht. Onbekwaamheid, zwakte en zelfzucht vierden hoogtij. Laakbaar in iedereen, maar ontoelaatbaar in wie een leidende functie bekleedt. Niemand heeft het recht op een zoodanige functie, die niet berekend is voor zijn taak, niet den moed heeft op te komen voor de belangen van zijn ondergeschikten, of deze zelfs verwaarloost te eigen bate. Het laatste restje vertrouwen, dat wij op 8 Maart '42 bezaten, werd vernietigd in de jaren der krijgsgangenschap. Daarom vestigde zich bij ons, die het oog gericht hielden op de toekomst, de overtuiging dat, als het uur der bevrijding zou slaan, slechts één weg open stond: een volkomen nieuwe leiding moest geformeerd worden. Wat beladen was met de kwalijke erfenis van de dagen van oorlog en krijgsgangenschap moest wijken. Wetende, dat ook wij, die geen leidende functies hadden bekleed, hadden ingeboet aan fysieke en morele kracht, keken wij uit naar

het moederland. Daar moest het verlossende woord gesproken worden, van daar moest de stoot komen, die ons weer tot daden zou brengen; vandaar de vingerwijzing: zoo moet het gaan! Konden wij anders? Slechts wie zelfkennis en het vermogen tot nuchtere beschouwing verloren heeft kan zeggen: wij, zooals we hier staan, kunnen het alleen, wij kennen onzen weg en hebben vertrouwen in hen, die ons leiden.

Doch het verlossende woord werd niet gesproken. Maanden van stilzwijgen en onzekerheid volgden. De geblameerde leiders, gebruik makend van de omstandigheden, klampten zich vast aan hun oude posities. Eén doel stond hun voor oogen: herstel van den ouden toestand, de kaduke machine weer op gang helpen, het oude gareel herstellen. Wij morden, uitbarstingen volgden, het moederland zweeg. Het had zijn zorgen, zeker, maar telden wij dan heelemaal niet meer? Is het een wonder, dat er cynische stemmen opgingen, die verkondigden, dat het die lui in Holland eigenlijk speet, dat wij niet allemaal het hoekje omgegaan waren in Siam? Er was immers maar 25% overleden, en misschien maar een 10% levenslang invalide. Er waren er zooveel over. Dit klinkt bitter, bitter als gal, maar wij herhalen: is het een wonder? Hoe lang duurde het niet eer wij uit Holland de eerste bliken ontvingen niet definitief vergeten te zijn? Wij hooren reeds de tegenwerping: maar jullie hebben toch je eigen Regeering, je eigen organen, die zullen moeten worstelen met de problemen van het oogenblik. Is niet duidelijk gezegd, hoe wij over onze leiding denken? Wij wachten op een daad, en deze daad moet van Holland komen. *Of zijn*

De Belgische schilder Mayeux en zijn Balineesche vrouw.

Foto Marvo/Stevens.

wij geen Nederlanders meer? Wij worden hier behandeld als een troep onmondige kinderen. De voorlichting die wij ontvangen, is onbetrouwbaar, vrije meeningsuiting onmogelijk. Nu nog verkeeren wij in onzekerheid omtrent aangelegenheden, die zelfs nooit een punt van onzekerheid hadden mogen vormen. Zullen wij passende schadeloosstellingen krijgen voor alles wat wij hebben verloren? Zal de Regeering de gedeerde salarissen alsnog uitbetalen? Stilzwijgen, maanden lang, tot er ten slotte een min of meer (onze voormannen hebben langzamerhand de gewoonte aangenomen elkaar te desavoueren) officieele uitlating volgt, die ons slechts den indruk geeft, dat wij met een aalmoes zullen worden afgescheept. Waarna ons ten overvloede nog wordt duidelijk gemaakt, dat het feit dat het Marinepersoneel zijn gedeerde gage zal uitbetaald krijgen, geen precedent schept ten aanzien van onze pecuniaire verlangens: de Marine is immers *Nederlandsche* Marine. Waren wij te sarcastisch toen wij de vraag stelden: zijn wij geen Nederlanders meer? Of is de benarde politieke situatie in Ned.-Indië (waarvan wij den voor ons ongunstigen invloed ten volle beseffen) ook al een excuus om in deze kwestie een slag om den arm te houden? Beschouwt men dit alles niet als een rechtskwestie? Hebben wij alleen maar plichten? Er wordt met ons gesold op een wijze, die dat doet veronderstellen. Krijgt men in Holland niet een beetje den indruk, dat wij vechtbataljons van hooge kwaliteit kunnen vormen en branden van verlangen dit te doen? Generaal Dempsey heeft in een toespraak tot ons opgemerkt, dat wie een goed soldaat was in '40, het nu onmogelijk meer kan zijn dank zij de enorme wijzigingen, die hebben plaats gegrepen in bewapening en vechtechniek en tactiek. En wij waren niet eens goede soldaten (wie het tegendeel beweert, misleidt zichzelf en anderen), terwijl we 3½ jaar van onvoldoende voeding, bestiale behandeling en ziekte op ziekte hebben meegemaakt. Onze bondgenooten, met name Engeland en de V. S., erkennen dit onomwonden. Het is aantrekkelijk, maar goedkoop, de vergelijking met de positie van onze vroegere bondgenooten verder door te trekken, financieel bijvoorbeeld. Wij zullen het niet doen. Wij worstelen nu eenmaal met problemen, die onze groote bondgenooten niet kennen. Liever zullen wij bij voorbaat antwoorden op de tegenargumenten, die men natuurlijk zal aanvoeren. Bittere noodzaak dwingt de Ned.-Indische Regeering haar ex-krijgsgevangenen in actieven dienst te houden — wij hebben er zelf om gevraagd opnieuw ingezet te worden — alleen zij, die fysiek geschikt zijn, worden ingedeeld in de zg. vechtbataljons. Het eerste argument kunnen wij niet bestrijden, we willen het ook niet. Maar hebben wij er om gevraagd? De groote meerderheid van ons is er nooit in gekend, de desbetreffende telegrammen werden te onzer kennis gebracht (bij dagorder), nadat zij verzonden waren. Werd hierboven reeds niet gewezen op de onmogelijkheid van vrije meeningsuiting? En de medische kant van de zaak? Onze doktoren hebben een onmenselijk zware taak gehad in de afgelopen jaren. Nippon dwong hen steeds weer tot daden, die zij, als medici, niet met hun geweten overeen konden brengen. Ernstige zieken werden aan het werk gestuurd, tallozen moesten werk

Behandeling van wonden, tropische ziekten, enz.

Foto Marvo/Stevens.

verrichten, waartoe zij fysiek niet in staat waren. Onze doktoren stonden machteloos. Het Nippon-regiem is 8 maanden geleden geëindigd, maar velen hebben zich nog steeds niet kunnen ontworstelen aan de mentaliteit, die de afgelopen jaren hebben gekweekt. Ook doktoren. Men kan vandaag ongeschikt zijn, en de volgende week fysieke promotie maken tot lid van een vechtbataljon..... omdat ons Hoofdkwartier meer menschen eischt. Zoo deed Nippon, zoo doen wij. Wij, die ons dit moeten laten welgevalen, hebben dan ook als één van onze desiderata: een keuringscommissie van doktoren, die niet in krijgsgevangenschap hebben gezeten. Niet omdat wij over geen enkelen arts meer zouden beschikken, die opgewassen is voor zijn taak, niet omdat wij al onze doktoren onbekwaam achten, maar omdat zij — zoo goed als wij — de besmetting van 3½ jaar Nippon met zich rondragen. Wie recht heeft op rust, moet die hebben; wie fysiek niet volwaardig is (en hoevelen zijn het wel?) mag niet desondanks fit verklaard worden. Als het behoud en het welzijn van het grootste deel van het Rijk der Nederlanden afhankelijk zijn van het handjevol ex-krijgsgevangenen, is het somber gesteld met dat Rijk. Dit kan niet waar zijn. Heeft men zich in Holland wel gerealiseerd, dat in sommige krijgsgevangenkampen de gemiddelde leeftijd der Nederlandsch-Indische militairen boven de 40 lag? Sinds wanneer recruteert men daaruit zijn vechttroepen?

Men zal ons nu ongetwijfeld de vraag stellen: willen jullie dan niet je steentje bijdragen tot het behoud en den opbouw van het Rijk? Niemand, die zich waarlijk Nederlander voelt, zal deze vraag ontkennend beantwoorden. Maar wij meenen het volste recht te hebben daartegenover onze verlangens te stellen.

Wij willen als mondig, volberechtigde Nederlandsche staatsburger behandeld worden. Men behoeft niet uit onzen naam aanbiedingen te doen, we kunnen het zelf wel.

Wij willen een leiding, die ons vertrouwen geniet. Waarom deelt men bij vechtbataljons officieren in, die zich voor of tijdens krijgsgevangenschap misdragen hebben?

Wij willen ondubbelzinnige voorlichting, wij zijn de onzekerheid moe. Men publiceert een officieel communiqué, dat er geen bezwaar meer bestaat, dat Nederlandsche troepen op Java landen, maar het Java-echelon gaat niet naar Java, het Sumatra-echelon niet naar Sumatra, de ex-krijgsgevangenen, die in Manilla waren geconcentreerd, vertrokken naar Batavia en belandden in Balikpapan, met, voor een aanzienlijk deel, de Groote Oost als uiteindelijke bestemming. Wij zijn niet fit, en morgen misschien wel. Wij krijgen voorschotten, maar weten niet waarop.

Wij willen ten spoedigste van de vloek der krijgsgevangenschap verlost worden. Velen slapen nog op dezelfde plaats, waar zij een aanzienlijk deel van hun krijgsgevangenschap hebben doorgebracht. Uiteindelijk komen al onze wenschen eigenlijk op hetzelfde neer. Wij willen dat ons Moederland ondubbelzinnig, onomwonden en daadwerkelijk blijkt geeft te erkennen, dat ook wij nog meetellen als burgers van het Koninkrijk der Nederlanden.

Vox clamantis schreven wij boven deze gemoedsuitstorting. Laat het niet zijn vox clamantis in deserto, de stem eens roependen in de woestijn.

een gevaar voor Suriname?

De Boschnegers zijn afstammelingen van de in de 17de en 18de eeuw uit West-Afrika aangevoerde neger-slaven welke als werkkrachten voor den landbouw in Suriname werden aangevoerd. Van het eene werelddeel werden zij naar het andere overgeplant, geronseld, verkocht, in het openbaar naakt tentoongesteld, mishandeld en afgebeuld.

De gevolgen bleven dan ook niet uit. De wreede behandeling van deze koopwaar in menschevleesch dreef hen tot vlucht van de plantages naar de binnenlanden en men noemde hen „marrons”. Ofschoon kostbare en langdurige oorlogen tegen hen gevoerd werden, kreeg men ze niet tot onderwerping en ten slotte sloot de overheid vrede met deze menschen, wier nakomelingen frank en vrij in de binnenlanden leven, zooals hun voorouders in Afrika.

Nu zijn deze Boschnegers Nederlanders, die echter niets bijdragen tot de huishouding van het gewest. Zij leven in dorpen aan de rivieren en staan onder bestuur van kapiteins en grannans (grootopperhoofden). Deze hoofden krijgen kleine geschenken van het gouvernement en een toelage. En bovendien een uniform met steek en hooge hoed, waarop zij zeer trotsch zijn, alsmede een zilveren plaat hunner waardigheid, waarop het Nederlandsche wapen prijkt.

Zij oefenen landbouw uit (geen vee-teelt) en visscherij en verleenen hun arbeid aan de vrachtvaart over watervallen, waarin zij meesters en onmisbaar zijn.

Zij bewonen vaste permanente dorpen aan de bovenrivieren gelegen, sommige reeds een eeuw of meer oud. Hun verkwistende Afrikaansche cultuurmethoden werden in Suriname evenwel, in combinatie met de parasolmierenplaag — welke alleen in Midden- en Zuid-Amerika voorkomt — tot bepaald verwoestende methoden veranderd.

De parasolmieren zijn hun grootste vijanden. Deze toch knippen stukjes blad van de casavenstruik en andere gewassen af en brengen die als een parasol boven het hoofd naar hun onderaardsche schimmelkweekkerij. Zij brengen van een volwassen nest ongeveer 50 kg bladstukjes per jaar naar de 400-1000 ondergrondse kamers, die tezamen het nest vormen, kamers tot 2 meter diep onder den grond, allen door een uitgebreid systeem van gangen met elkaar verbonden.

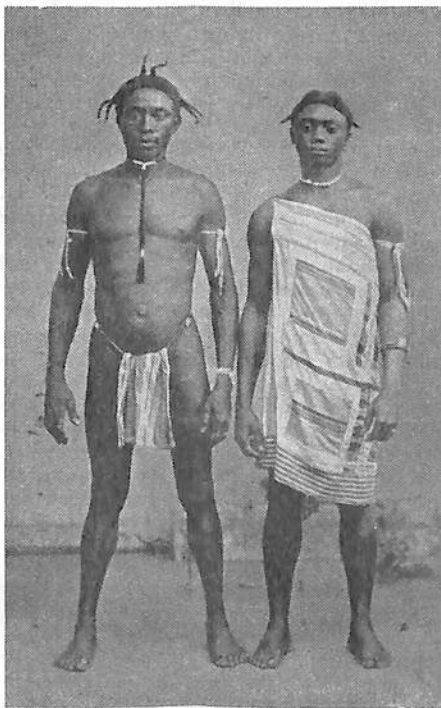
Worden hun kostgronden door die mieren aangetast, dan verlaten de Boschnegers die en leggen nieuwe gronden vlak achter de oude aan en zoo herhaalt zich dat spel, met het gevolg, dat tegenwoordig de Boschnegers wel 4 of meer uren moeten loopen om hun 12-15 k.m. verwijderde grondjes langs den rand van het maagdelijk bosch te bereiken om over denzelfden langen weg hun oogst naar de dorpen te moeten dragen. Ieder jaar opnieuw wordt een reep van de fluweelachtige strook maagdelijk bosch weggekapt en ieder jaar wordt de woeste, heldergroene, onregelmatige kapoewerie¹⁾ breeder. Steeds achtervolgen de parasolmieren den Boschneger. De strijd om het bestaan wordt met den dag grooter en

indien zulks zoo doorgaat zal het voor cultuur geschikte boschland binnenkort geheel zijn verbruikt.

De Indianen daarentegen verlaten den „besmetten” grond en leggen op groote afstanden nieuwe kostgronden aan, bouwen daar hun dorp, verhuizen dus, waardoor na een 30-tal jaren weer oerwoud ontstaat dat van maagdelijk woud niet te onderscheiden is. Door den Boschneger wordt het voor landbouw geschikte terrein in mierenkapoewerie veranderd.

Oorspronkelijk was er aan de Surinamerivier boven de vallen ongeveer 300.000 h.a. vrij vlak land, bedekt met oerbosch en voor den landbouw geschikt, waarvan nu echter al $\frac{3}{4}$ door de Boschnegers in mierenkapoewerie is veranderd. Er rest dus nog een 75.000 h.a. maagdelijk boschland. Langs de Boven-Suriname wonen plm. 12.500 Boschnegers, zijnde een 3000 gezinnen. Er zijn per jaar 3600 h.a. nieuw land noodig. Binnen 20 jaren zullen de landreserves zijn verbruikt en zulks geldt ook in meer of mindere mate voor de Boven-Saramacca en de Tapanahony.

Evenals in Midden-Afrika heeft er een

Boschnegers in Suriname.

Nakomelingen van naar de bosschen gevlochte slaven, die zich hoogerop aan de Surinaamsche rivieren vestigden. Bekend als „boschnegers” bewonen zij dorpen aan die rivieren in het binnenland, waar zij ook thans nog een vrij groote mate van zelfstandigheid genieten. Zelfs noemen zij zich „Ajoeka's”. Ruim 19.000 bedraagt hun aantal. De vrouwen verzorgen den aanplant voor eigen behoeften. De mannen houden zich bezig met den houtkap en het vrachtvervoer over de vallen en stroomversnellingen.

verdubbeling der bevolking in 20 jaren plaats. Hun verwoestende cultuurmethoden dwingt deze lieden dus over een 10-15 jaar te beginnen om te verhuizen uit de Boven-Suriname en Boven-Saramacca en wanneer men het gunstigste geval neemt, dat verdubbeling der bevolking 50 jaren zou duren, dan produceren deze menschen gedurende dezen tijd 700.000 ha. waardelooze mierenkapoewerie, het geheele gebied dus dat voor den landbouw beschikbaar is, en waarop 23.000 gezinnen of bijna een milioen landbouwers van Aziatischen oorsprong een bestaan hadden kunnen vinden!

Maar waarheen moeten die Boschnegers dan trekken? Demerara zal ze niet toelaten. Zullen ze naar het vruchtbare kustgebied uitwijken? Een dreigend gevaar van een verwoest binnenland hangt dus steeds boven het hoofd. De parasolmieren is de vijand van den Boschneger, maar de Boschneger, door zijn verkeerde cultuurmethode, een vijand van Suriname. Men geeft zich hiervan te weinig rekenschap.

Prof. dr. Gerold Stabel, directeur van het landbouwproefstation in Suriname, is zich van het dreigend gevaar voor de binnenlanden goed bewust en heeft, met toestemming van den minister van Koloniën, in October 1939 met de „Snip” een reis van 3 dagen de binnenlanden verkent. Hij heeft een degelijke studie van dit onderwerp gemaakt, ook door zijn herhaalde tochten in de binnenlanden. In 1940 wees hij in zijn reisverhaal op dezen ongewenschten toestand en hij stelde in 1941 in een dienstrapport een toekomstplan ter bestrijding van het euvel op.

Andermaal vestigde hij de aandacht op de verwoesting der Surinaamsche binnenlanden in Mededeeling no. 9 van het Landbouwproefstation, October 1944, welk geschrift²⁾ hij besluit met de volgende samenvatting:

1. „Het Boschnegervraagstuk is ontstaan doordat de verkwistende Afrikaansche cultuurmethoden, die door onze Boschnegers worden toegepast, in de door parasolmieren besmette gebieden een permanente mierenkapoewerie doen ontstaan, die in het algemeen ongeschikt is voor het planten van voedselgewassen.

2. Binnen 20 jaren raakt in de Boschnegergebieden van de Suriname en de Saramacca de reserve aan maagdelijk, voor cultures geschikt, land op. De Boschnegers zullen daarom over eenigen tijd uit hun tegenwoordige woonplaatsen moeten verhuizen, eerst naar de aangrenzende gebieden beneden de vallen en daarna naar de heden nog vrijwel maagdelijke binnenlanden in het Westen van ons land. Laat men deze ontwikkeling haar gang gaan, dan is te verwachten, dat over 120 jaren al de voor cultures geschikte gebieden van onze binnenlanden zullen zijn verbruikt en in vrijwel waardelooze mierenkapoewerie zijn veranderd. Tevens is een groot deel van Surinames rijkdom aan waardevol exporthout voor goed verdwenen. (3).

3. Kunnen over een 120-tal jaren de Boschnegers, die zich in dezen tijd waarschijnlijk tot het 5-voudige zullen hebben uitgebreid, niet naar buurlanden, vooral

¹⁾ Kapoewerie, in Brazilië capoeira. Struikgewas, kreupelhout, verlaten, vroeger bewerkte gronden, secundair bosch.

²⁾ Het Boschnegervraagstuk en het Coronieplan.

³⁾ Cursieveering van ons.

Demerara, uitwijken, dan zullen ze naar het kustgebied moeten komen, waar ze in zoo grooten getale en in korten tijd onmogelijk kunnen worden geassimileerd. Boschnegers en Gouvernment staan dan voor een uiterst moeilijk op te lossen vraagstuk.

4. Daarom wordt voorgesteld het wegtrekken der Boschnegers naar de westelijke binnenlanden geheel te beletten en hun in plaats daarvan extra hiervoor in te richten vestigingsplaatsen in Coronie aan te bieden, teneinde ze aan de Coronianen te doen assimileren. Ze zullen dan, ten minste de daar opgegroeide generatie, ophouden Boschnegers en parasieten van ons land te zijn en geschikt worden gemaakt om opgenomen te worden in de creoolsche volksgemeenschap van Suriname."

Ook heeft C. H. de Goeje, door zijn expeditie in de binnenlanden van Suriname welbekend, in de West-Indische Gids van Januari 1937 er op gewezen voorzichtig met den bodem van Suriname te zijn.

Suriname.
Boschnegerwoning met bevolkingsgroep op den voorgrond.

Waakzaamheid tegen bodemverwoesting is een plicht. Zullen beider stemmen zijn als die van een roependen in de woestijn?

Wie heeft van deze geschriften kennis genomen? De Goeje schrijft er nogmaals over in het Tijdschrift van het Kon. Ned. Aardrijkskundig Genootschap van Mei d.j. Hebben de autoriteiten, heeft het departement van Overzeesche Gebiedsdeelen er kennis van genomen ten tijde van het tegenwoordig alles beheerschende vraagstuk van de toekomst van ons Indië?

Zoo ja, dan treffe men intijds maatregelen en schuive die en de verantwoordelijkheid niet op de schouders van volgende geslachten.

Suriname is nog een waardevol deel van ons koninkrijk, dat groote aandacht verdient. En de parasolmieren en de Boschneger zijn een gevaar voor het gewest.

F. O. D.

„Nederland helpt Indië”

De „Kota Gede” met de voorraden van de Stichting „Nederland helpt Indië” te Tandjong Priok aangekomen

De Voorlichtingsdienst van het Ned-Indische Roode Kruis meldt:

Nadat loodsen, cineasten, fotografen, journalisten vijf dagen lang op den uitkijk hadden gestaan, is de lang verwachte „Kota Gede” aan den horizon verschenen. Van den voortop van het schip wapperde trotsch de vlag van de Stichting „Nederland helpt Indië” in den lichten zeebries.

Met de loodsboot aan boord gekomen zijnde, kregen we van den gezagvoerder Tekke iets te hooren over de geweldige belangstelling van het publiek bij de afvaart van het schip te Rotterdam. Deze afvaart was van alle zijden gefilmd en gefotografeerd, en groote scharen menschen wenschten het schip een behouden aankomst, om er toe bij te dragen den nood van de bevolking van Indië te lenigen. Overigens waren er nog 100 passagiers, aangestelden van diverse organisaties, op het schip meegekomen.

Een deel van de lading bestaat uit ruim 1700 ton goederen, vertegenwoordigende 1½ miljoen gulden, en zijn een geschenk van de bovenvermelde Stichting. Deze goederen kan Indië wel zeer goed gebruiken: het zijn vleesch, sardines, biscuits, haverhoutpap en gecondenseerde melk. De Stichting werd in September 1.1. in Nederland opgericht. Zij heeft voor steun aan Indië een beroep gedaan op alle lagen van het Nederlandsche volk en dit beroep heeft zoodanig weerklank gevonden, dat reeds eenigen tijd geleden het bijeengebrachte steunkapitaal meer dan 5 miljoen beliep. Het grootste deel hiervan n.l. 3½ miljoen gulden, is bestemd voor aankoop van goederen voor behoeftigen in Indië, ongeacht ras of landaard.

Daarom ook wordt uitsluitend geholpen met goederen, die door alle bevolkingsgroepen gebruikt worden.

Toen het schip langs het havenkantoor voer, stonden de cineasten en fotografen daar druk te filmen en fotografeeren. Bij loods 14, tweede binnenhaven, werd gemeerd. De officieele commissie van ontvangst, bestaande uit de leden van het Centrale Comité van het Ned-Indische Roode Kruis en den vertegenwoordiger van het Ned. Roode Kruis in Indië, Kol. Dr. Doorenbos, de gedelegeerden van de Stichting: de heeren L. J. van Geest en G. F. de Bruyn Kops en de vertegenwoordiger van de Rotterdamsche Lloyd, de heer Ruys, kwamen aan boord en werden verwelkomd door den gezagvoerder.

Nadat eenige verfrisschingen rondgevend waren, begaf het gezelschap zich naar het voorschip, waar het plechtige overdragen van de vlag der Stichting aan het Ned-Indische Roode Kruis plaatsvond. Als symbool van Holland ziet men hierop eenige tulpen en als dat van Indië eenige klapperboomen tusschen het devies „Nederland helpt Indië”. Langzaam werd de vlag gestreken en daarna overhandigde de heer Ruys haar aan den heer Gerke, voorzitter van het Ned-Indische Roode Kruis. Deze belangrijke handeling van symbolische betekenis werd natuurlijk ook op den celluloidband vastgelegd door de Marvo film- en fotogroep.

Het strijken van de vlag op de Kota Gedé.

De heer Ruys sprak eenige woorden tot het gezelschap:

„Met de reis van de „Kota Gede” is sinds Mei 1940 nu weer de eerste geregelde lijndienst tusschen Nederland en Indië geopend. Dat juist op deze reis voedselvoorraden voor Indië vervoerd zijn, toont, dat het Ned. volk niet in gebreke gebleven is, Indië te helpen. Ik bied mijn gelukwenschen aan de Stichting aan. Deze lading werd door de vlag van de Stichting gedekt. Het was voor de Rott. Lloyd een buitengewone eer en een groot voorrecht op een harer schepen deze vlag te mogen voeren. Wij hebben daar thans niet langer het recht toe en daarom reik ik de vlag over aan den voorzitter van het Ned-Indische Roode Kruis”.

De heer P. J. Gerke antwoordde: „Ik wensch de Rott. Lloyd geluk met den terugkeer naar normale toestanden. Ik dank haar en in het bijzonder den gezagvoerder voor de goede zorgen besteed aan het spoedige en veilige vervoer dezer waardevolle lading voor zoo'n nobel doel. Wij nemen deze vlag in ontvangst als symbool van Nederland's medeleven in het zwaar geteisterde Indië. Ik spreek den wensch uit, dat deze vlag spoedig moge wapperen over een vrij Indië, verlost van terreur, hongersnood en ellende, weer veilig levend onder de soevereiniteit van Nederland en Oranje”. Hierop werd een driewerf hoezee uitgebracht op H.M. de Koningin.

Men is onmiddellijk begonnen met het lossen der lading, welke door tusschenkomst van het Ned-Indische Roode Kruis verdeeld zal worden onder alle noodlijdenden in Indië.

Batavia, 13 Mei 1946.

J. R.

VAN DE REDACTIE-TAFEL:

Voor het Roode Kruis

Ten bate van de Indische Kamer van het Nederlandsche Roode Kruis zal op 8 Juni a.s. in den Koninklijken Schouwburg in Den Haag om 2 uur een voorstelling gegeven worden van het dansspreekje „Papanjana's Tooverfluit” van Wilma Frijling, op te voeren door de leerlingen van het dansinstituut Gaillard-Jorissen, onder leiding van Rita Volmering. Het orkest staat onder leiding van John Poth. De eerste voorstelling werd, met groot succes, op 25 Mei j.l. gegeven.

Een zielkundige ontleding

van den toestand op Java

Het is jammer, dat voor de „psychologische beschouwing omtrent den huidige toestand op Java” van prof. P. M. van Wulfften Palthe te Batavia, die als feuilleton in het „Nederlandsch Tijdschrift voor Geneeskunde” van 4 Mei j.l. is opgenomen, geen plaats is in tijdschriften met algemeener en ruimer verbreiding. Want deze zielkundige ontleding brengt van wetenschappelijken kant de bevestiging van de juistheid der opvattingen, die met name ook ons blad t.a.v. de Indische zaken van het begin af heeft gehuldigd. Wij zouden het artikel het liefst hier onverkort overnemen, maar moeten volstaan met er een korte samenvatting van te geven. Het is noodig, dat deze objectieve, rustige stem verder klinkt dan alleen in dokterskringen.

Drie jaar lang hebben de Jappen de volkeren van Insulinde opgezweept tegen den blanke, hun de Oostersche superioriteit aangepreekt en ze voorbereid tot actie. En toen de ijzeren band van de Japansche discipline plotseling wegviel, de Nederlanders die de groote massa verwachtte, niet terugkwamen en de strijd niet kwam, dien de intellectueelen — nationalisten, extremisten, communisten — verwachtten, ontstond er een gevaarlijke leegte met sterke gevoelens van onzekerheid. Om zichzelf moed in te pompen, verhieven de nationalisten hun merdeka-geroep, voerden ze den pseudo-nazigroet in, hieschen ze de rood-witte vlag, maar dit alles was niet voldoende en er voltrok zich een regressie, een terugval, naar een primitief ontwikkelingsstadium, waarin men bezeten werd door onwerkelijke voorstellingen. Zelfs gestudeerde inheemschen gingen weer gelooven in onkwetsbaarheid.

In het gevoelsleven leidde deze terugval tot infantiele reacties als lichtgeraaktheid, wantrouwen, achterdocht, vooral wrok; in het handelingsleven tot apathie of een doellooze, ongerichte dandrand.

Lieden met een dergelijke mentaliteit vormen in hun totaliteit een horde, die voor geen rede vatbaar is en nu in een mystieke, magische schijnwereld leeft, waarin agressie en wreedheid vrij spel hebben. Wil men de orde en rust herstellen met zoo weinig mogelijk bloedvergieten, dan bereikt men het tegenovergestelde resultaat. Schiet men in de lucht, dan versterkt men het geloof aan onkwetsbaarheid; redelijke concessies worden opgevat als bewijs van nederlaag. Militair geweld baat dan ook niet in dezen toestand. De op gang gebrachte menigte stormt tegen de machinegeweren in en zelfs door de vele slachtoffers die dan zouden vallen, wordt het geloof aan eigen onkwetsbaarheid niet geschokt. Men vat dit op als een „vergissing” en zou tenslotte toch kans zien, als de munitie is uitgeput, den mitrailleur onder den voet te loopen.

Wat moet er dan gedaan worden? Geen wapens gebruiken, zelfs geen verbod van ophitsing uitvaardigen, doch, waar mo-

gelijk, moet men horde-vorming in de kiem smoren. Geen samenscholingen, vergaderingen, feesten, geen opgepropte ordeloze menigten in trein en tram toelaten. Rondtrekkende benden moeten verstrooid worden, temeer, omdat zij het teeken dragen eener messiaansche verwachting: de komst van den Madhi, die vooraf wordt gegaan door massale volksbewegingen in letterlijken zin.

Wij moeten ons n.l. realiseeren, dat op Java de fase van het collectieve amok is ingetreden. Overleg met leiders, die de massa niet in de hand hebben, is daarom nutteloos. Zachtvaardig optreden zal tot veel grooter bloedvergieten, tot verminking, mishandeling en afslachting van blanken en andere „tegenstanders” leiden, die in de macht van de horde zijn.

Krachtdadige, doelbewuste en tot in onderdeelen consequente aanwending van machtsmiddelen tot het uiteendrijven van de horden, is noodig. Als dit niet overal tegelijk kan, dan is dat geen reden om het na te laten.

Slaagt men erin op een plaats rust en orde te herstellen, dan zorgt de chabar angin — het vliegend nieuws — er wel voor, dat dit in ongelooflijk korten tijd overal bekend wordt. Zoo kunnen deze kernpunten van rust en orde zich uitbreiden.

Dit is slechts een onderdeel van het tragische probleem, tragisch, omdat men met humane bedoelingen drastische middelen moet gebruiken.

Wij moeten ons realiseeren, dat de gevoelens ten opzichte van elkaar bij inheemschen en Nederlanders een pathologisch karakter zijn gaan innemen. De haat van de inheemschen tegen de Jappen vond na de capitulatie geen object meer; de serviël geworden Jappen waren geen voorwerp voor de opgekropte haat. De haatgevoelens echter bleven en zochten gedurende de eerste maanden na de capitulatie een ander object. Bij de inheemschen gingen zij over van de Jappen op de Nederlanders (in de plaats van den Jap kwam de „nicabandiet”) en bij de Nederlanders op de inheemschen, nog vóór deze haat kon worden gemotiveerd door het barbarisme der extremisten. De Nederlanders en inheemschen hadden geen gemeenschappelijken vijand meer.

Een goed deel van de spanning tusschen de beide bevolkingsgroepen wordt verklaard door dit psychologisch mechanisme van overdracht.

Hoe deze haatoverdracht psychoanalytisch bezien nog een diepere oorzaak heeft, toont de schrijver in een noot aan.

Wanneer het begrip omtrent het irreele karakter dezer onderlinge haatgevoelens mettertijd doordringt en men van beide kanten tot bezinning komt, zou men het weleens kunnen beleven, dat plotseling op even onbegrijpelijke wijze de stemming omslaat en men tot een verbroedering komt, die de basis kan zijn voor een nieuwe en betere verhouding tusschen Nederlanders en inheemschen. Helaas lijkt de kans hierop nog niet groot. Want behalve de haat bestaan er bij de intellectueelen gevoelens van

wantrouwen en antipathie tegen de Nederlanders die nu de onderhandelingen voeren. Dit lijkt onlogisch, omdat juist immers deze Nederlanders van de Stuwgroep den inheemschen goed wilden doen. Maar „het is nu eenmaal zoo, dat er geen beter middel is om iemand tot een vijand voor het leven te maken, dan hem voortdurend in zijn carrière, in zijn ontwikkeling en aspiraties te steunen en voort te helpen”. Tacitus kende reeds de waarheid, dat wanneer men weldaden niet kan vergelden, haat groeit in plaats van dankbaarheid.

De Nederlanders en Indo-Europeanen meenen, dat zij niet geheel en al door de Javanen op zij gedrongen mogen worden. Zij houden van dit land, voor velen hunner het vader- (en moeder-)land en voelen zich er verantwoordelijk voor. Deze liefde zal, zoo besluit Van Wulfften Palthe, uit zijn ideëelen aard, de krachtige drijfveer zijn voor de Europeanen, „om nooit goedschiks tot een wanhoopsdaad over te gaan, die land en volk van Java in de grootste ellende zou brengen”. (Het woord „goedschiks” doet in dit verband wel wat vreemd aan!)

Aldus samengevat, het betoog van een psychiater die Indië, dat is de inheemschen en de Nederlanders in Indië, voorts heel die bonte samenleving, met hun bijzondere gevoelens en reacties, door zijn langdurigen arbeid op Java, goed kent. Zijn advies: niet erop los slaan — maar wie wenscht dat? — maar het vestigen van kernen van orde en rust, des noodig natuurlijk met hardhandig ingrijpen, wat heel iets anders is dan een formeele „koloniale” oorlog, wordt prachtig aangevuld door het middel, dat mr. Mas Slamet aan de hand deed: een Japanschen prins in opdracht van de geallieerden naar Java zenden, om de Jappen en de tot Jappen misvormde inheemsche extremisten mede te deelen, dat de Tenno overwonnen is en den Japanners beveelt, de wapenen neer te leggen.

Worden deze beide adviezen opgevolgd en met energie toegepast, wellicht is er dan nog wat te redden!

P. K.

Wondbehandeling in een kampong te Molenvliet (Batavia).

Op 25 Mei heeft de vroegere onderminister van Buitenlandse Zaken der Vereenigde Staten, Sumner Welles, in de Herald Tribune over de problemen in het Verre Oosten o.a. het volgende geschreven:

„Op het oogenblik is de toestand in geheel Nederlandsch-Indië duister. Het voornaamste feit is, dat er nog geen overeenstemming is tusschen de Indonesische nationalist en de Nederlandsche autoriteiten. Er zijn zoo juist algemeene verkiezingen in Nederland gehouden, maar er is geen reden te verwachten, dat de nieuwe Nederlandsche regeering een eenigermate mildere politiek zal voeren met betrekking tot de Indonesische autonomie dan haar voorgangster. De geheele Oostersche wereld is aan het koken. Alle gezag, vreemd zowel als nationaal, is in de laatste 7 jaren ernstig verzwakt. De economische ontwrichting ten gevolge van den oorlog, die met den huidige hongersnood haar culminatiepunt bereikt, verstrekt de tendentie tot onrust onder de massa, opstand en eventueel anarchie.

Hier in Amerika heeft men de neiging de tweezijdige onderhandelingen, welke met horten en stooten plaats hebben, tusschen de imperiale regeeringen en de vertegenwoordigers van volkeren, welke niet langer ondergeschikt willen blijven, te zien als een zaak, die uitsluitend de deelnemende partijen aangaat. Toch betreffen zij de vitale belangen van alle leden der Vereenigde Naties en raken zij den wereldvrede.

Indien de V.S. zelf nog in San Francisco de leiding op zich hadden genomen om met de groote mogendheden tot overeenstemming te komen inzake een onmiddellijke scherpe omlinjing van de internationale politiek, het beheerschap en de gemeenschappelijke verantwoordelijkheid voor de uiteindelijke vrijheid van de afhankelijke volkeren, dan had een groot deel van de dreigende tragedie kunnen worden voorkomen”.

Commentarieerende artikelen zijn in de buitenlandse bladen van de afgelopen week verder niet verschenen: de belangstelling is tijdelijk geluwd, in afwachting van de volgende stappen der thans te vormen Nederlandsche regeering.

De binnenlandsche pers:

„Het katholieke dagblad „De Tijd” heeft op 23 Mei j.l. nogmaals een artikel gewijd aan de achtergronden van het Indonesische nationalisme. Volgens het blad heeft het koloniale Nederlandsche bevolkingsdeel de bewustwording van dit nationalisme, dat niet van het laatste half jaar dateert, in zichzelf eerder getracht te onderdrukken dan het aan te

wakkeren. De rechtmatigheid van dit nationalisme te bepalen behoorde, aldus het blad, niet tot de bon ton in Nederlandsch-Indische kringen: het werd immers gevoeld als een bedreiging van eigen positie en toekomst. „Een „inlander”, die „nationalist” was, was in Nederlandsche oogen, op weinige uitzonderingen na, een verdacht personage. Een Nederlander, die voor het bestaan van het nationalisme durfde uit en op te komen, werd steeds als een bedenkelijk soort vaderlander aangezien en ontsnapte nooit zonder moeite aan de verdenking van neiging tot landverraad”.

Op 25 Mei wijdde de Haagsche Courant een beschouwing aan de woorden Nederlandsch-Indië en Indonesië. Het blad beoogt, dat door een bepaald woord op een bepaald tijdstip te gebruiken, daardoor reeds een bepaalde tendenz gegeven wordt. Zoo is het ook met het gebruik van beide bovengenoemde termen. Door met opzet van Indonesië te spreken, aldus het blad, gaat men er van uit, dat in Azië een rijk ligt, een „gemeenebest”, als men dat woord verkiest, waarvan het nog alleszins onzeker is, of het deel uitmaakt, of dient uit te maken van het Koninkrijk. Daarom verdient de term Nederlandsch-Indië alleszins de voorkeur.

Het Algemeen Handelsblad van 28 Mei vergeelijkt de politiek van de Nederlandsche regeering (P. v. d. A.) t.a.v. Nederlandsch-Indië met de wijze, waarop de Engelsche Labourregeering de imperiale problemen aanvat. Het blad haalt de woorden van minister Bevin aan, die, sprekend over het nieuwe verdrag met Egypte, gezegd heeft: „Ik ben niet bereid een vacuum in Egypte te accepteren”, hoewel hij tevoren verklaard had: „Ik had de keuze tusschen macht en vriendschap en ik heb de vriendschap gekozen”. Het blad schrijft naar aanleiding hiervan: „.....de Laboursocialist Bevin erkent dit primordiale rijksbelang. Is het Nederlandsche rijksbelang, dat de belangen der rijksdeelen, hun veiligheid, welvaart en juist ook hun deelgenootschappelijke vrijheid en rechten omvat, even veilig geweest in handen der Nederlandsche regeering? Of heeft men daar een gezagsvacuum met vrij spel voor een extremistische dwangfiguur geaccepteerd?”

Verder schrijft het Algemeen Handelsblad: „De vrije meeninguiting, welke voor de Buitengewesten wordt verlangd door de Nederlandsche regeering, die zich daar „op zuiver democratisch standpunt wil stellen”, wordt aan Java met zijn 44 miljoen inwoners onthouden. Men kan nu wel volhouden, dat Sjahrir per-

soonlijk een gematigd nationalist is die het goed met die vrijheid meent en die niet met zijn president Soekarno over één kam moet worden geschoren, maar een feit is, dat Sjahrir over zijn eigen volgelingen geen meester is en dat in de door Nederlanders en Britten beheerschte Javaansche gebieden, werkelijk vrije vormen van nationalist tot uiting komen, die met de „republiek” niets te maken willen hebben.

Dat moet toch ernstig te denken geven, zelfs al gaat men niet zoo ver als Mr. Slamet, die meent, dat 99% der inheemsche bevolking voor het Nederlandsche gezag is, waaronder zij bestaanszekerheid en veiligheid heeft leeren kennen.

De regeering heeft voldongen, feiten geschapen of helpen scheppen. Het rijksbelang, dat is niet het Nederlandsche belang alleen, maar het gezamenlijk belang der rijksdeelen, die in en door de onderlinge samenwerking in het geheel tot hun groote ontwikkeling konden komen, is daarbij in ernstig gevaar komen te verkeeren. „Een nieuwe regeering, steunend op welke combinatie ook, zal zich daarop, hoezeer ook gebonden door „voldongen feiten”, zeer ernstig moeten bezinnen”.

Uit de Bali- en Lombokbode van 15 Mei j.l. citeeren wij tenslotte den oproep, dien de heer H. K. Jacobs, het hoofd van de A.M.A.C.A.B. van Bali en Lombok tot alle Nederlandsche ambtenaren heeft gericht. Hierin wordt duidelijk uitgesproken, wat in dezen tijd van hun verwacht wordt:

„Zooals U bekend, heeft Harer Majesteits Regeering aan Indonesië de toezegging gedaan, dat het een zelfstandig en gelijkberechtigd deel wordt van het Koninkrijk der Nederlanden. Staat het voor ons allen vast, dat de Regeering Haar woord gestand zal doen en vermogen naar ons begrip de uitlatingen en gedragingen van één of ander willekeurig Nederlander daaraan niets af te doen, zoo is dit geenszins met alle Indonesiërs het geval. Vele ons oorspronkelijk welgezinde Indonesiërs worden dag in dag uit bestormd door felle extremistische propaganda, die met ware virtuositeit in alle toonaarden de Nederlandsche Regeering van allerlei kwade praktijken beschuldigt en de kleinste fouten van onbetekenende Nederlanders opblaast tot „onweerlegbare bewijzen van de kwade trouw der Regeering”. Het is daarom noodzakelijk, dat ieder Nederlander — en zeker ieder ambtenaar — reeds nu in zijn practische gedragingen getuigenis aflegt doordrongen te zijn van den zelfden geest, die uit de voorstellen der regeering spreekt. Een ieder, die in woord of in daad, hetzij bewust of zelfs onbewust, van een andere geestesgesteldheid doet blijken, vormt een ernstig nadeel voor het Koninkrijk, aangezien hij twijfel wekt aan den goede trouw der Regeering”. De heer Jacobs wijst er in dezen oproep voorts met nadruk op, dat de positie van een Nederlandsch ambtenaar alleen gebaseerd is op capaciteiten en niet op raciale en nationale meerwaardigheid en privileges. Hij dringt er tenslotte bij de ambtenaren op aan, dat zij zich de „Bahasa Indonesia” (het modern, beschaafd Maleisch) zoo grondig mogelijk zullen eigen maken.

Het Nederlandsche Roode Kruis in Indië

Nieuws van ons Vredesfront.
Team VI naar Banka.

Team VI kwam te Banka aan onder leiding van Dr. F. J. Heroma. Aan diens verslag ontleenen wij het volgende:

Het ziekenhuis te Muntok verkeerde in verwaarloosden staat. Wel was er een behoorlijk instrumentarium aanwezig, maar de hoeveelheid genees- en verbandmiddelen was gering, de inventaris zeer poover. De gelegenheid tot opname van patiënten is beperkt.

Daags na onze aankomst werd de polikliniek geopend. Op den eersten dag bedroeg het aantal bezoekers 45; het steeg echter snel tot over de 200 per dag.

Toen we weldra door moesten naar Pankalpinang, zette de bataljonsarts Dr. Van Limpt, de polikliniek voort.

Uit bezoeken aan andere ziekenhuizen op het eiland en uit berichten van derden is gebleken, dat overal de toestand ongeveer identiek is aan dien te Muntok. Zoo wordt ook in de ziekenhuizen Soengailiat, Blinjoe en Koba polikliniek gehouden en is er slechts beperkte gelegenheid tot opname van patiënten. Deze plaatsen zijn voornamelijk te beschouwen als E.H.-posten, die van Pankalpinang uit voorzien worden van geneesmiddelen. Ook kan in deze plaats specialistische hulp worden verleend en kunnen ernstige patiënten opname vinden.

In verband met de ook op Banka heerschende transportmoeilijkheden, kon ons team niet tegelijkertijd in zijn geheel naar Pankalpinang worden vervoerd, maar op 24 Febr. waren we dan toch allemaal ter plaatse aanwezig.

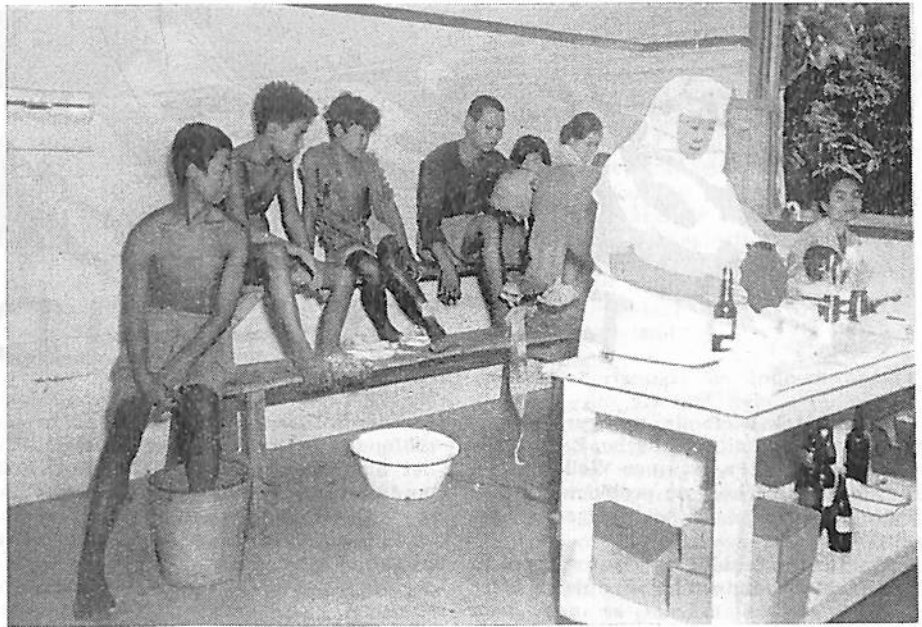
Het ziekenhuis biedt plaats voor 140 patiënten. Bij onze komst waren er 50 bedden in gebruik, terwijl momenteel 74 plaatsen bezet zijn door 14 militairen en 60 Indonesiërs. Het ziekenhuis is tijdens de bezetting niet gesloten geweest. Het stond toen onder Japsche leiding. Zalen e.a. lokaliteiten zijn zeer verwaarloosd en vervuuld. Overigens is het een gebouw, dat voor ziekenhuis van 140 bedden zeker geschikt is. Desnoods kan het aantal bedden uitgebreid worden tot 200.

De operatiekamer kan met die uit de beste ziekenhuizen in Indië vergeleken worden. Er is een aparte septische en a-septische operatiekamer, zeer hygiënisch met witte betegeling en zelfs voorzien van moderne „snuffjes“, o.a. airconditioning. Ook een afzonderlijke verloskamer en bedrijfsklare Röntgenkamer zijn aanwezig.

De apotheek was nog vrij goed voorzien. Van de meest gebruikelijke geneesmiddelen was echter nagenoeg niets meer aanwezig. De apotheek, die tot onze eigen uitrusting behoorde, beantwoordde niet geheel aan de hier zich voordoende behoefte, n.l. bestrijding van een beperkt aantal ziekten, die groote uitbreiding kregen. (Volgde in het verslag omschrijving der ziekten, voor de bestrijding noodzakelijke medicijnen en ontbrekend instrumentarium).

Op Banka, dat ruim de helft van Nederland's oppervlakte beslaat, laat de voedselvoorziening veel te wensen over. Dit en de gedurende de laatste jaren verwaarloosde geneeskundige verzorging, deed mede ziekten toenemen.

De aanwezige artsen op het eiland zijn: Dr. Liem Tjai Lee te Blinjoe;

De Nederlandsche dienst voor Volksgezondheid heeft op prachtige wijze de medische verzorging van de inheemsche bevolking ter hand genomen. De Jappen hebben in dit opzicht niets gedaan en de „nationalisten“ hebben blijkbaar wel wat anders te doen. Hier ziet men Dr. P. Mauser in een polikliniek aan het werk.

de bataljonsartsen dr. Van Limpt te Muntok en dr. v. d. Fels en dr. v. d. Sloot te Koba;

Dr. Lentze en dr. Heroma te Pangkalpinang.

Dit zijn er zes, met inbegrip van de bataljonsartsen, die niet voor de burgerbevolking werken en die waarschijnlijk binnen afzienbaren tijd moeten vertrekken. Het aantal voldoet dan niet aan redelijke eischen. Het bedroeg vóór den oorlog reeds zeven.

Daags na aankomst togen zusters en hulpverpleegsters aan het werk op zaal en in de polikliniek. Zr. Bos werd met de leiding belast. De aanwezigheid van mej. Dongelmans, onze medisch-analyste, is een ware uitkomst, aangezien de inheemsche lab-assistent nog niet op zijn post was teruggekeerd. Ook onze assistent-apotheker mej. Koedijk, zal goed op haar plaats zijn. Onze huishoudkundige, mevr. v. Elink-Schuurman, doet de huishouding voor het team en het ziekenhuis en verzorgt ook de voeding van de gevangenis.

De Chineesche hulpen zijn thans voor het grootste deel weer aanwezig en ook de Indonesiërs komen de laatste dagen terug. Aan gediplomeerd personeel zijn onder hen 10 mannelijke en 3 vrouwelijke krachten aanwezig, waarvan respectievelijk 7 en 1 een Japansch diploma hebben. Voor den oorlog telde de staf 12 verplegers en 6 verpleegsters.

De polikliniek werd voorheen zeer matig bezocht. Vóór ons team zich hier vestigde, bedroeg het aantal bezoekers gemiddeld 31 per dag. Het is reeds tot 200 gestegen.

Wij hopen vooral op verbetering van vervoers-mogelijkheid en zien met verlangen uit naar de beloofde eigen Roode Kruis-auto. De artsen beschikken gezamenlijk over één oude Chevrolet. En dat voor zulk een uitgestrekt gebied!

Team II gaat naar Buitenzorg.

Dr. Bense en zijn saamhoorig team gaan het Kramatkamp te Batavia verlaten en staan op het punt van vertrek naar Buitenzorg. Prof. Baas Becking, hoofd der *Inspections and Mobile Teams*

van de Rapwi, heeft hen „los kunnen krijgen“ voor bestiering van poliklinieken in het belang van de Indonesische bevolking. Er zijn al twee klinieken in werking, die tot heden 250 en 100 patiënten per dag bedienen. Bij aanwezigheid van voldoende krachten zal dit aantal stellig snel oploopen en verwacht men zelfs een derde kliniek te moeten openen. De teamleden verwisselen het khaki voor de frissche, witte uniformen en laten de militaire distinctieven te Batavia achter. Hun eenige eervolle onderscheiding zal voortaan zijn de Roode Kruis-band.

Het team heeft zijn eerste nauwe contact met de Indonesische bevolking genoten, toen het onlangs een zeer geslaagd bezoek bracht aan onze jongens te Kramat-Djati, het Nederlandsche kampement, van waaruit de pacificatie van het omringend gebied zoo vlot geschiedde. Het kampement ligt vlak bij het befaamde vroegere vrouwen-werkkamp *Kampong Makassar*, dat om redenen van onveiligheid prioriteit van evacuatie kreeg en daarom reeds 28 October 1945 zijn poorten sloot. In dit rumoerige gebied binnen korten tijd de rust en orde hersteld te hebben is voor onze jongens zeker een compliment.

Team II, dat bij hen te gast was, omdat zij de jongens op hun beurt ook gastvrijheid hadden verleend, kon met eigen oogen constateeren, hoe vriendschappelijk en loyaal de inheemsche bevolking tegenover de Nederlandsche troepen stond. Tot laat in den avond en zelfs 's nachts kan men gerust de kampongs ingaan, waar altijd bedrijvigheid heerscht.

De grootste zorg van dr. Bense is, dat hij voor zijn werk inderdaad de twee beloofde jeeps krijgt. Vervoer, vervoer en nog eens vervoer, is de noodkreet van den dag en zonder dat is het moeilijk mobiel te zijn.

Wij twijfelen er niet aan, of team II zal te Buitenzorg zijn beste beentje vóór zetten om te toonen, dat het Nederlandsche Roode Kruis ook, ja vooral, geko-60 inheemschen. Het ziekenhuis is tijdens bevolking te lenigen.

Lx.